

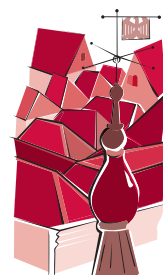
Oud Deventer

Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer

PAG. 2 *Van de redactie* PAG. 2 *Van de voorzitter* PAG. 3 *Harry Rademakerprijs* PAG. 4 *Harry Rademaker, architect* PAG. 6 *Achter de Muren Duimpoort 56* PAG. 8 *Singel 15* PAG. 11 *Hotel-Restaurant Huis Vermeer* PAG. 14 *Donateursavond*

34 / november 2014

van de *redactie*

van de *voorzitter*

Deze Nieuwsbrief is vrijwel geheel gewijd aan de Harry Rademakerprijs. Onze voorzitter, Bert Renkema, maakt in zijn bijdrage duidelijk waarom de prijs is ingesteld en waarom deze genoemd is naar de Deventer architect Harry Rademaker. Hij stelt de juryleden voor en legt uit op welke gronden het bestuur van de Stichting Oud Deventer de drie kandidaten van dit jaar heeft genomineerd.

Catherine Bolkestein schrijft een artikel over het werk van Harry Rademaker en verwerkt hierin een interview dat ze hem heeft afgenomen. Omdat er ruimte moest worden gevonden voor drie artikelen over de bouwgeschiedenis en de restauratie van de genomineerde objecten, blijft in dit nummer de gebruikelijke boekbespreking achterwege. Ria de Oude-de Wolf behandelt het pand Singel 15, Neelco Osinga richt zich op Achter de Muren Duimpoort 56 en Herman Vrielink op Hotel-Restaurant Huis Vermeer aan het Grote Kerkhof.

Van de vaste rubrieken zijn alleen een woord van de voorzitter en het verslag van de laatste donateursavond gehandhaafd.

En bijzondere nieuwsbrief deze keer, geheel in het teken van de Harry Rademakerprijs. In het zonnetje staan de drie genomineerde particuliere eigenaren, die met veel persoonlijke en financiële inspanning erin geslaagd zijn hun pand door middel van een bijzondere restauratie voor langere tijd voor onze binnenstad te behouden.

De Stichting Oud Deventer is vooral bekend als kritisch volger van grootschalige stedenbouwkundige ontwikkeling- en renovatieprojecten in onze binnenstad. Maar juist in de huidige barre economische tijden vinden wij het zaak eens aandacht te schenken aan particuliere eigenaren. Nieuwe grootschalige ontwikkelingen zijn in de komende jaren wellicht niet meer te verwachten. We moeten het meer hebben van ontwikkelingen als herbestemming van vrijkomende panden en individuele restauraties.

Ook in ons overleg met de gemeente zullen wij het belang van dergelijke activiteiten naar voren brengen. Wij participeren in een gemeentelijk project om de cultuurhistorische waarden van onze binnenstad te beschrijven. Een eerste onderzoek naar het Sluiskwartier is onlangs afgerond en naar onze mening levert dit voldoende gegevens op die als uitgangspunt kunnen en moeten dienen voor de verdere stedenbouwkundige ontwikkeling van onze stad.

In een recent gesprek heeft de nieuwe wethouder monumentenzorg aangegeven dat de gemeente werkt aan een ambitiedocument over de manier waarop de cultuurhistorische waarden beschermd zullen worden: door de lijst van gemeentelijke monumenten verder uit te breiden of door ge- en verbodsbepalingen in het bestemmingsplan. Deze juridische discussie is van essentieel belang voor eenieder die zich bekommert om het behoud van ons historisch erfgoed. Maar minstens zo belangrijk is dat er op dit moment pandeigenaren en ook architecten met liefde en gevoel aan het werk zijn om onze stad mooi te houden.

Bert Renkema

Fragment wandschildering, ca. 1780. Zie pagina 13.

Harry Rademakerprijs

Als geen ander heeft ons oud-bestuurslid Harry Rademaker bijgedragen aan het behoud van het bijzondere cultuurhistorische karakter van de binnenstad van Deventer.

ele jaren heeft hij als architect in dienst van de gemeente Deventer panden gerestaureerd en op andere plaatsen nieuwe invoegingen ontworpen. Daarbij ging hij zeer zorgvuldig te werk en had hij oog voor details.

Hij liet zich leiden door zijn overtuiging dat we niet alleen van de oude binnenstad moeten genieten, maar dat we deze ook moeten gebruiken. Na zijn pensionering bleef Harry Rademaker op zeer betrokken wijze commentaar leveren op

Broederenplein, 1970; tweede van links is Harry Rademaker.

nieuwe ontwikkelingen in de binnenstad. Vaak werd hij door externe partijen als adviseur ingeschakeld. In 2013 heeft hij afscheid genomen als bestuurslid van de SOD.

Als een eerbetoon aan hem heeft het bestuur van de Stichting Oud Deventer besloten een Harry Rademakerprijs in te stellen. Deze zal worden toegekend aan een persoon die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor het behoud van het Deventer cultureel erfgoed, door renovatie, door transformatie

of door hergebruik van (complexen van) gebouwen. De prijs bestaat uit een oorkonde en een geldsom van € 1.000,-. Het bestuur van de SOD laat zich bij de beoordeling van de kandidaten adviseren door een commissie bestaande uit prof. dr. ir. Paul Meurs (partner bij SteenhuisMeurs BV en hoogleraar restauratie), drs. Mieke Conijn (directeur van het Kunstenlab), ir. Donald Lambert (voorzitter van de Welstandscommissie van de gemeente Deventer) en drs. Bert Renkema (voorzitter van de Stichting Oud Deventer). Deze commissie kan zich laten bijstaan door externe deskundigen.

De prijs zal in principe eenmaal in de twee jaar worden uitgereikt, op voorwaarde dat er in de periode daarvóór een prestatie is geleverd van voldoende niveau. Hiervoor zal een speciale bijeenkomst worden belegd, waarvoor ook alle donateurs worden uitgenodigd.

Eind 2014 zal de prijs voor de eerste keer worden uitgereikt. Het bestuur heeft de volgende projecten genomineerd:

- 1 Achter de Muren Duimpoort 56 (de heer M. Kleine Schaars)**
- 2 Hotel Vermeer (de heer W.A. van Dijk)**
- 3 Singel 15 (de heer en mevrouw F.R. Nijhuis-Ploeger)**

In alle drie gevallen betreft het particulieren die zich met grote persoonlijke en financiële inzet hebben beziggehouden met restauratie en behoud van hun eigen bijzondere locatie in de binnenstad. Het zijn immers niet alleen de grote projecten die het herstel en de herstructurering van het historische centrum bepalen, maar juist ook die particuliere inspanningen.

In dit nummer leest u een uitgebreide beschrijving van de genomineerde panden.

Bert Renkema
Voorzitter SOD

Harry Rademaker, architect

Foto Stijn Rademaker

Harry Rademaker. 2014

Naar aanleiding van de uitreiking van de Harry Rademaker-prijs willen we ook aandacht besteden aan de persoon en het werk van Harry Rademaker. In dit artikel is een gesprek verwerkt dat ik op 24 juli jl. met Harry had.

Harry (H.F.A.) Rademaker werd op 30 oktober 1927 in Almelo geboren. Daar doorliep hij de hbs, waarna hij achtereenvolgens aan de HTS-Bouwkunde in Haarlem en de Academie van Bouwkunst te Amsterdam zijn beroepsopleiding kreeg. Hij keerde terug naar Twente, waar hij enkele jaren werkzaam was bij Architectenbureau Feenstra en Van Broekhuizen in Hengelo. Zijn loopbaan vervolgde hij in Bussum bij respectievelijk Architectenbureau J. Pot en J. Pot-Keegstra en Architectenbureau H. van Putten.

Van 1961 tot 1988 was Harry Rademaker als architect in dienst van de gemeente Deventer. In 1978 ontving hij de Deventer culturele prijs 'De Gulden Adelaar' en in 1989 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. In 2004 wijdde Architectuurcentrum Rondeel een tentoonstelling aan aan zijn werk in dienst van de gemeente. Tenslotte had hij als monumenten-

deskundige na zijn pensionering een aantal jaren zitting in de Planadviesraad voor Monumenten en Beschermd Stadsgezicht.

Het werk van Harry Rademaker in de oude binnenstad van Deventer

Harry kwam naar Deventer om zich daar bezig te gaan houden met de stadsplanning in het kader van het plan *Deventer Dubbelstad*. Daarin zou Deventer door middel van een sprong over de IJssel moeten uitgroeien tot een stad van 250.000 inwoners. Complementair eraan verscheen de nota *Sanering Stadskern Deventer*, waarin een vernieuwde cityfunctie voor de binnenstad werd beschreven. Het nieuwe stadscentrum zou plaats moeten gaan bieden aan grootschalige kantoren, winkels en banken. De dubbelstadplannen werden echter door de minister van volkshuisvesting afgewezen en tegen de ideeën over cityvorming rees meer en meer verzet. In plaats van grootschalige sloop pakte de gemeente de binnenstad op een geheel andere wijze aan: restauratie en renovatie van vervallen buurten.

Toen Harry Rademaker begon met restauraties in het Bergkwartier, was hij op dit gebied blanco. Wel had hij een grote belangstelling voor geschiedenis en gaandeweg heeft hij zich de materie van monumentenzorg en restauraties eigen gemaakt. Voorbeelden had hij nauwelijks; het clustergewijs restaureren van complete straten in een middeleeuwse stadswijk was iets nieuws en had toentertijd alleen in de Stokstraat in Maastricht plaatsgevonden. Wel zegt Harry veel te hebben gehad aan de samenwerking met H.Th.D. Dijkstra van de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg, D.J. Reeskamp van Het Oversticht en de historische informatie die hij van de gemeentelijke archiefdienst kreeg. Door de jaren heen veranderden de opvattingen over de wijze van werken bij restauraties en ook Harry heeft zijn werkwijze steeds enigszins bijgesteld als de omstandigheden daarom vroegen. Evenzeer ontwikkelden zich zijn opvattingen over monumentenzorg en hij deze heeft naar eigen zeggen luid en duidelijk verkondigd. Volgens hoogleraar restauratie Paul Meurs bestond Harry's methode uit een mengeling van restauratie, reconstructie en nieuwe ontwerpen op basis van bouwsporen, archiefonderzoek en

De moderne wenteltrap in het gerestaureerde stadhuis (1985)

Foto: Erwin Zijlstra

Rechts: 'Rademakerflat' aan de Lebuinuslaan in Keizerslanden

Onder: het voormalige Buiskens klooster, Klooster 3 (1972)

creativiteit. Daarbij bleek hoeveel gevoel voor detail Harry had. Moderne materialen zijn bijvoorbeeld in oude gevels zorgvuldig ingepast. Meurs vindt dat bescheidenheid en onopvallendheid zo kenmerkend zijn voor Harry dat hij geen persoonlijk stempel heeft gedrukt op de binnenstad. Daar is de architect het niet mee eens. Hij vindt dat zijn invloed op het aanzien van de gerestaureerde binnenstad wel degelijk zichtbaar is, al was het alleen maar doordat het om zo veel restauraties van zijn hand gaat. Zijn uitbundige kant toonde hij alleen in het aanbrengen van een groot aantal gevelstenen en snijramen. De restauraties van Harry beperken zich niet tot het Bergkwartier, maar betreffen ook de omgeving van het Grote Kerkhof, de Assenstraat en de Polstraat. Ingrijpend waren ze in het gemeentearchief (1972), de Athenaeumbibliotheek (1978) en het stadhuis (1983). Ook geheel nieuwe gebouwen in de binnenstad heeft Harry ontworpen: de aula/gymzaal aan de Welle/Nieuwe Markt (circa 1964), het politiebureau aan het Muggeplein (1974) en het stadskantoor (1984). Vooral de laatste twee waren grotere gebouwen in een historische en kleinschalige omgeving. Toch heeft hij niet het gevoel dat hij een architect is van echt grote, beeldbepalende gebouwen. Hij is van mening dat de restauraties van de gebouwen voor archiefdienst en Athenaeumbibliotheek aan het Klooster en van het stadhuis wél gezichtsbepalend moesten zijn. En

ook daar ging het niet in de eerste plaats om de omvang van deze gebouwen, maar om de wijze waarop de restauraties gestalte kregen.

Nieuwbouw in de buitenwijken

In de nieuwbouwwijken van Deventer van de jaren zestig heeft Harry vanaf zijn komst naar Deventer vooral in Keizerslanden veel gebouwd: appartementencomplexen (de zogeheten Rademakerflats), eengezinswoningen, trafohuisjes, scholen en sportaccommodaties, in totaal zo'n 150 bouwprojecten. Bij het ontwerp daarvan heeft hij zich niet laten leiden door een specifieke filosofie. De flats hebben een eenvoudige lijnvoering, passend bij een typische jaren zestigwijk. Hetzelfde geldt voor de rijtjeshuizen. De grote flats passen volgens Dirk Baalman goed bij de indeling in stroken en stempels en bij de verkeersstructuur van de wijk. Een aantal flatgebouwen is gedurende de laatste jaren gesloopt en andere kregen een forse opknapbeurt. Dat laatste kan Harry wel billijken; ze waren aan vernieuwing toe.

Sloop

Sloop is het lot van veel van de gebouwen van Harry. Hij vindt het vreselijk dat het politiebureau is afgebroken. Niet dat hij zich tegen de ontwikkeling van de vervangende nieuwbouw keert. Maar hij betwijfelt of er wel voldoende aandacht bestaat voor wat er was. Hetzelfde geldt voor de afbraak van 'zijn' stadskantoor; hiertoe is in de ogen van Harry té gemakkelijk besloten. Met spijt in het hart vraagt hij zich af of dit nou echt niet anders had gekund. Ook de aanstaande sloop van de aula/gymzaal bevreemdt hij. Harry had gehoopt dat althans de muren hadden kunnen blijven staan.

Harry realiseert zich dat een (binnen)stad verandert. Maar hij mist een integrale visie. Bepaalde ontwikkelingen juicht hij wel toe, zeker als die bijdragen tot een verlevendiging van de stad. Hij heeft altijd sterk gepleit voor wonen in de binnenstad, omdat dat volgens hem bijdraagt aan de nodige levendigheid. Er wordt nu wel meer gewoond in de binnenstad, constateert hij, maar het is nog te weinig.

Voor dit artikel is, naast het gesprek met Harry Rademaker, gebruik gemaakt van:

- D.H. Baalman, H.M. Goudappel, P. Meurs en G.A. Overeem *H.F.A. Rademaker, Deventer stadsarchitect 1961-1988* (Deventer 2007)

- Herstel en sloop rode draad door werk Rademaker (*de Stentor*, 26 oktober 2007)

(Dit boek en dit krantenartikel verschenen ter gelegenheid van de tachtigste verjaardag van Harry Rademaker).

Catherine Bolkestein

Achter de Muren Duimpoort 56

Men zegt dat in elk rechtgeaard Deventer gezin een zogenaamd IJsselfront hangt, een afbeelding van Deventer vanaf De Worp. Op bijna al deze afbeeldingen ziet men het pand Achter de Muren Duimpoort 56. Dit huis, ontworpen door P.J.V. Teding van Berkhout en gebouwd in 1879 als winterverblijf, is interessant om zijn geschiedenis. Bovendien is het, gebouwd op de stadsmuren uit het begin van de zeventiende eeuw, archeologisch waardevol. Na de Vestingwet van 1874 mochten een aantal steden hun vestingwerken ontmantelen en konden zij de bebouwing uitbreiden. Dit huis is een direct gevolg van de nieuwe wet.

Achter de Muren Duimpoort als onderdeel van het IJsselfront.

Alle foto's M. Kleine Schaars

De laatste veertig jaar werd het huis bewoond door een welgestelde dame. Zij pleegde geen onderhoud; vloeren, kozijnen en ander houtwerk waren allemaal verrot. De muren hadden grote scheuren door verzakkingen. Stucplafonds werden gestut door balken om te voorkomen dat zij door lekkages naar beneden zouden komen. Het slechte onderhoud had wel als voordeel dat alles nog in originele staat verkeerde. Er waren nooit verbouwingen geweest.

Het pand werd ongeveer acht jaar geleden door de eigenaresse aangeboden aan de gemeente Deventer onder de voorwaarden dat het een museum zou worden en dat gezorgd zou worden voor haar invalide zoon. De gemeente heeft dit aanbod twee jaar in beraad gehouden en verschillende berekeningen gemaakt. Zij kwam tot de conclusie dat het financieel niet verantwoord zou zijn en accepteerde de schenking niet. De NV Bergkwartier, maatschappij tot stadsherstel te Deventer, wilde het pand wel kopen, want het paste geheel in de doelstellingen van de NV, maar wegens een conflict met de directie zag de eigenaresse van verkoop af.

Zij overleed enkele jaren geleden en het pand werd gelegateerd aan het Prins Bernhard Cultuurfonds. Naar verluidt had de erflaatster goede contacten met prins Bernhard en koningin Juliana.

Het huis is vervolgens jarenlang beheerd door een Deventer notarismaatschap. Die zorgde er onder meer voor dat het 's winters werd verwarmd. De notarissen lieten ook de ramen repareren.

Het Prins Bernhard Cultuurfonds besloot het pand te verkopen met de beperking dat de erflaatster in haar testament had opgenomen dat het niet naar de NV Bergkwartier mocht gaan. De grootte van het pand en de vervallen staat maakten het de makelaar onmogelijk een reële vraagprijs te bepalen. Daarom werd besloten het via een bieding te verkopen.

Hoop voor het monument

Architect M. Kleine Schaars kreeg van een geïnteresseerde partij opdracht te onderzoeken hoeveel appartementen in het pand konden worden gebouwd. Dit was de eenvoudigste oplossing, omdat het een rijksmonument was, aan de drukke Welle lag en geen tuin had. Voor privébewoning leek het minder geschikt. Snel bleek dat meer partijen het monument wilden opdelen. Kleine Schaars vond het vreselijk dat dit prachtige beeldbepalende pand zou worden opgedeeld in kleinere appartementen. De prachtige gang zou door verbouwing tot appartementencomplex verdwijnen. Kleine Schaars heeft de opdracht dan ook teruggegeven. Hoewel hij niet op zoek was naar een huis, besloot hij ook zelf een bod uit te brengen. Uiteindelijk hebben ongeveer vijftien partijen geboden. Op het eind van die dag hoorde Kleine Schaars dat hij de nieuwe eigenaar was geworden van Achter de Muren Duimpoort 56. Hoewel hij niet de hoogste bieding had, gunde het Prins Bernhard Cultuurfonds het hem omdat dit had gehoord

Wellezijde

dat hij het gebouw als een woonhuis wilde restaureren en niet zou opdelen.

In de afgelopen twee en een half jaar is er ieder weekend en tijdens de vakanties aan het pand gewerkt. Daarbij vielen talloze tegenslagen te overwinnen, want er was echt heel veel vergaan. Zo was de fundering onder de tussenmuren aan één kant volledig verzakt; aan de andere kant, de Wellezijde,

stond het huis op de oude stadsmuur en kon hierdoor niet verzakken. Er is een nieuwe fundering gemaakt. Er zijn tien Deventer bedrijven betrokken geweest bij de restauratie, allemaal op basis van vertrouwen.

Het originele karakter bewaard

Aanvankelijk stonden er veel ingrepen gepland om er een modern architectenhuis van te maken. Maar in het eerste half jaar groeide bij Kleine Schaars een grote liefde voor alle oorspronkelijke details en bijzonderheden, zodat hij besloot veel van de voorgenomen wijzigingen niet uit te voeren. Een belangrijk uitgangspunt was de oorspronkelijke functie van het huis, een verblijf voor een gegoede familie die in de winterperiode naar de stad kwam. Het huis is daarom gebouwd op de zon. Op de begane grond waren drie slaapkamers, een woonkamer en een werkkamer. De verdieping had drie zogenaamde meidenkamers. De keuken was in het souterrain. Besloten werd deze indeling zoveel mogelijk te respecteren. Veel oorspronkelijke details zijn gerestaureerd.

Gezien vanaf de Duimpoort

De enige toevoeging is een dakterras, dat niet zichtbaar is vanaf de straat.

Met de Afdeling Monumentenzorg van Deventer ontstonden soms verschillen van mening, maar er was ook wederzijds begrip. Door de intensieve samenwerking is het project meer geworden dan wat iedere partij afzonderlijk had kunnen verwachten. Alle partijen zijn trots op de resultaten van de restauratie van dit unieke pand aan de IJssel, terecht een rijksmonument.

Archeologie

In het begin van de restauratie heeft de afdeling Archeologie van de gemeente een uitgebreid onderzoek verricht. De resultaten zijn beschreven door Bart Vermeulen en Jeroen Oosterbaan in *Project 436 en 498: Archeologische begeleiding Achter de Muren Duimpoort; Interne Rapportage Archeologie Deventer 76* (maart 2014). Hierin staat onder andere dat de archeologen in het pand vijf werkputten hebben gegraven. Daarin zijn resten aangetroffen van de stadsmuur met steunberen en van de fundering van een torentje met aanbouwsels aan de muur. Een mooi beeld van de stadsmuur krijgt men doordat in het straatje naast het pand nog complete delen van die stadsmuur te zien zijn met bogen onder de weergang. Een van die bogen is de voormalige Buiten-Duimpoort met de oorspronkelijke sleuf voor het valhek. Weinig Deventenaren weten dat er nog een stadspoort, zij het in heel bescheiden vorm, is overgebleven van de vele die de stad kende. Hij staat pal naast nummer 56.

Deventer een juweel rijker

Er is door een gedurfd particulier initiatief een juweel toegevoegd aan de schatten die Deventer rijk is. In dit juweel wordt de geschiedenis van de stad prachtig weerspiegeld.

Neelco Osinga

Singel 15, het huis van Frank en Pia Nijhuis

Van de stadsvilla aan de Singel nummer 15 springt meteen het prachtige houtsnijwerk in het oog, dat is aangebracht op de kap, de twee balkons aan de voorkant en rondom de ingangspartij. De huidige bewoners zijn de heer en mevrouw Nijhuis, die er in 1986, precies honderd jaar na de bouw, in zijn getrokken met hun kinderen. Vanaf het begin hebben zij zich beijverd om het huis goed bewoonbaar te maken en tegelijkertijd het authentieke karakter te behouden.

In 1874 vaardigt koning Willem III een wet uit waarin vastgelegd wordt dat in een aantal plaatsen de vesting kan worden opgeheven. Deventer is opgelucht dat er een einde is gekomen aan de 'omknelling'. Omdat het hele project (de overname van de

grond, het sloopwerk) behoorlijk in de papieren loopt, zoekt het stads-

bestuur financiële compensatie; het terrein aan de stadskant wordt aangeboden aan particulieren om er huizen in het hogere segment te zetten. Aan de andere kant van de gracht wordt een stadspark gepland, het Rijstenborgherplantsoen. Voor arbeiderswijken is verderop ruimte.

In totaal worden er in de Singelwijk 310 panden gebouwd, de meeste tussen 1880 en 1890 en voor het grootste deel herenhuizen en villa's. De Binnensingel is bestemd voor de meer welgestelde burgers uit de middenstand en aan de Sijzenbaan en een deel van de Singelstraat komen 26 arbeiderswoningen.

Aan de Singel worden de Rijksskweekschool gehuisvest (1882) en ter hoogte van de Gasthuisstraat, op het vroegere Molenbolwerk, het nieuwe Sint Geertruiden Gasthuis of Ziekenhuis (1883-4).

De kavels voor particulieren zijn gecombineerd tot bouwblokken. Singel 15 maakt deel uit van bouwblok XIII, dat in totaal acht percelen bevat, de nummers 10 tot en met 18. Omdat dit prachtig ligt, recht tegenover het plantsoen, heeft de gemeente er hoge verwachtingen van, maar het loopt niet storm. De oorzaak kan zijn dat mensen niet graag dicht bij het ziekenhuis wonen, waar de vele lijders aan roodvonk, tyfus en mazelen worden verpleegd. Zij vrezen besmet te worden via de vieze lucht, de 'miasma'. Het gaat beter als de gemeente de prijs verlaagt tot f4,00 per m². Ter vergelijking: aan de Keizerstraat wordt in 1881 f6,52 per m² betaald. Het dubbele woonhuis 10-11 zakt zelfs naar f3,50 per m².

Lang niet alle kopers zoeken een onderkomen voor zichzelf; in 190 gevallen, dus bijna de helft, zien zij het pand als belegging. Singel nummer 12 is daar een voorbeeld van. De eigenaar is vanaf de stichting in 1887 S.J.O.P. Gualthérie van Weezel, gemeenteraadslid en notaris te Deventer, maar deze woont zelf in een monumentale villa aan het begin van de Keizerstraat. De huurder is dr. Adam van Doorinck, theoloog en als leraar Hebreeuws verbonden aan het gymnasium en actief in tal van culturele commissies.

Voor de panden in de Singelwijk tekenen bekende lokale architecten, zoals W.C. Metzelaar en G. te Riele. Zij werken in de gangbare stijlen van die periode, het neoclassicisme en het eclecticisme; in een aantal gevallen kiezen zij voor de chaletstijl.

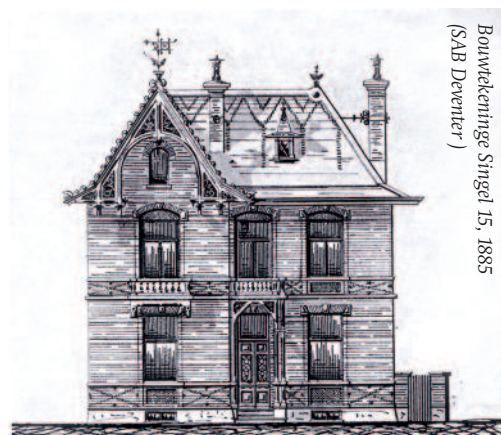
Singel 15

Singel 15 heeft als bouwjaar 1886, het jaartal dat op een van de tegeltafels staat in de rondbogen boven de ramen. Ronald Stenvert en zijn medeauteurs spreken van neoclassicisme, het bouwrapport van eclecticisme en chaletstijl. De tegeltafels doen zelfs al enigszins aan de Jugendstil denken.

De eerste eigenaar is J. ten Zijthoff, die het huis in 1886 voor eigen rekening laat bouwen. In het adresboek van 1887 staat hij vermeld als architect en koopman, ge-

Alle foto's van Salland Makelaardij & Holterman

Bouwtekening Singel 15, 1885 (SAB Deventer)

Hal met marmeren vloer

vestigd aan de Singel. Zijn ontwerp heeft hij nogmaals gebruikt voor een pand in Twello, met als enige verschil dat de serre daar aan de zijkant zit in plaats van aan de achterkant. *Deventer in Beeld* noemt hem als de ontwerper van Binnensingel 7 (1886) en van een grote verbouwing (1885) van het negen jaar oude pakhuis aan Achter de Muren-Zandpoort 14. Of hij zelf aan de Singel 15 gewoond heeft of dat dit voor hem een beleggingsobject was, is niet duidelijk. Wel is het opvallend dat het houtsnijwerk afbeeldingen bevat van timmermansgereedschappen (een hamer, een zaag en een beitel; het vierde is niet duidelijk), die goed bij een architect zouden passen. De twee familiewapens die er ook lijken te zijn, zijn niet geïdentificeerd.

Wat er behouden is

In 1920 is er een uitbreiding gezet op het platte dak, maar verder is er aan het aanzien weinig veranderd. Er zijn nu vier lagen: de kelder onder driekwart van de woning, de begane grond, de verdieping en een zolder. Aan de basis zijn de muren van natuursteen en daarboven zijn machinale bakstenen gebruikt, voor de grote oppervlakken rode, met decoraties in geel. Het dak is samengesteld (een afgeknot schilddak en een geknikt zadeldak) en het gedeelte van vóór 1920 is voorzien van leistein in maasdekking, dat wil zeggen dat de stenen rechthoekig zijn en even groot; ze zijn door middel van leihaken op het dak bevestigd. Verder is er een 'makelaartje', een bekroning van de geveltop, met windvaan.

Trap met fraai gedecoreerde hoofdbaluster

Binnen is op veel plaatsen te zien hoe het huis er oorspronkelijk uitzag. In de kelder liggen enigszins afgesleten plavuizen, waarschijnlijk de originele. Daar zijn ook de sporen te zien van een waterbassin. Het plafond heeft ellipsboogjes. Het best bewaard is de begane grond. Hier is een hal met een marmeren vloer en een mooie trap, en daarachter ligt een kamer en suite met dubbele tussendeuren. In de kamer zijn twee schouwen aangebracht, die helaas vóór 1986 zijn gemoderniseerd. Achter de kamer is een serre, die oorspronkelijk uitliep op een verhoogd terras, maar dat is verdwenen. Op de verdieping bezitten de kamers nog wel de originele schouwen. In de zijmuur zit een fraai glas-in-loodraam. In een kleinere kamer is een authentieke kast bewaard. Op de zolder is weinig over van de vroegere sfeer, maar het uitzicht op de stad is er adembenemend. Opzij van het huis zijn nog een duiventil en een meidentoilet aanwezig en de tuin wordt achter begrensd door een koets-huis met dienstwoning (nu een aparte wooneenheid).

De ingrepen vanaf 1986

De familie Nijhuis heeft getracht zo dicht mogelijk bij het origineel te blijven. Dat is een persoonlijke keuze geweest, want het pand is weliswaar opgenomen in het beschermd stadsgezicht, maar bezit verder geen monumentale status. Daarom heeft de heer Nijhuis contact gezocht met de Monumentenwacht, die hem adviezen heeft gegeven. In de eerste jaren heeft de familie Nijhuis veel zaken aange-

Serre

Uitzicht over Deventer vanaf de zolder

pakt die dringend noodzakelijk waren. Het waren vaak fikse karweien. Zo zijn de dakgoten vernieuwd, evenals de gasleidingen, de loden waterleiding en de riolering. Omdat de stookkosten heel hoog waren, is er veel geïnvesteerd in isolatie. De wanden zijn aan de binnenkant bedekt met platen glasvezel, die daarna mooi afgewerkt zijn; het platte dak is geïsoleerd en er zijn voorzetramen aangebracht. Op een verscholen plek aan de achterkant van het dak zijn twee zonnepanelen geïnstalleerd, die voor de warmwatervoorziening zorgen.

Doordat het pand voor een groot deel op de gesloopte stadsmuur is gebouwd - de serre valt daarbuiten -, is het in de loop van de tijd wat scheef gaan hangen. Dit probleem is twee jaar geleden verholpen door nieuwe fundering aan te brengen en de muren aan haken als het ware aan de heipalen te hangen. Het houtwerk, dat zo'n voorname rol speelt in het aanzien van het pand, was voor een deel verrot. Dat is geheel naar het origineel vernieuwd. Het schilderwerk vergt voortdurend aandacht, met name het gedeelte aan de achterkant van het huis, dat op het zuiden ligt. De stucplafonds met ornamenten op de begane grond en de etage zijn hersteld. In de muren zaten scheuren, die gedicht moesten worden. Hierbij is voor een techniek gekozen die het oorspronkelijke uiterlijk geen geweld aan zou doen: de stenen op die plekken zijn uitgehakt en daarna weer ingemetseld, waarbij een speciale voeg is toegepast.

Vorige bewoners hadden al centrale verwarming laten aanleggen en de keuken opnieuw ingericht. De familie Nijhuis heeft op de etage een eigentijdse badkamer laten installeren en op de zolder voor de kinderen prettige kamers gemaakt met eigen badkamer.

Al met al is het wooncomfort aanmerkelijk groter geworden en de historische waarde gespaard waar dit mogelijk was.

Bronnen:

Op 20 mei zijn Neelco Osinga en Ria de Oude-de Wolf hartelijk ontvangen door het echtpaar Nijhuis.

Tineke Plettenberg, *Van de Baardman tot de Snor en verder. De bewonersgeschiedenis van een stadsvilla uit 1887 in Deventer* (2012) op <http://tienp.home.xs4all.nl/>

Henk Slechte, *Geschiedenis van Deventer* (Zutphen 2010), p.660-664, 695

Ronald Stenvert e.a. 1998, *Monumenten in Nederland*. Overijssel, Zeist/Zwolle

<http://www.mijnstadmijndorp.nl/deelnemers/stadsarchief-atheneumbibliotheek/collecties/deventer-in-beeld>

Ria de Oude-de Wolf

Advertentie

Nu ook Plato CD's en dvd's in het boekenpaleis

Praamstra
boekhandel

Keizerstraat 2 (hoek Walstraat). Deventer
Telefoon [0570] 675925
www.boekhandelpraamstra.nl

Hotel Huis Vermeer (Grote Kerkhof 7-9)

Met veel kennis van zaken en groot enthousiasme hebben projectleider André Dreteler van de NV Bergkwartier en voormalig antiekhandelaar Wim van Dijk zich gewijd aan de restauratie en inrichting van de panden Grote Kerkhof 7-9. Het resultaat is Hotel Huis Vermeer, een nieuwe parel aan de kroon van Deventers binnenstad.

W ie vanaf het Grote Kerkhof naar het Hotel Huis Vermeer kijkt, ziet drie verschillende gevels en veronderstelt dat hier drie verschillende panden zijn samengevoegd ten behoeve van het nieuwe hotel. In werkelijkheid is het verhaal een stuk ingewikkelder. Om te beginnen waren in het linkerpand (de nummers 7 en 8) sinds 1895 twee woningen gehuisvest, één beneden en één op de verdieping. In het portiek van deze gevel bevinden zich dan ook twee voordeuren. De zolderverdieping hoorde deels bij de beneden-, deels bij de bovenwoning. Het pand is een ontwerp van M. Van Harte Mzn. De voorganger van dit huis was maar een kort leven beschoren. Dat werd in 1881 gebouwd, en kan aan dezelfde architect worden toegeschreven.

Rechts: Prent naar een tekening van Jan de Beijer, gemaakt in 1747

Bij Grote Kerkhof 9 moeten we een linker en een rechterdeel (9-links en 9-rechts) onderscheiden, en bij het linker- weer een voor- en een achterhuis. Het achterhuis van het smallere nummer 9-links lijkt vanaf de vroege negentiende eeuw bij Grote Kerkhof 9-rechts behoord te hebben. Van het voorhuis is bekend dat het in 1882 een winkel annex woonhuis was. Nummer 9-rechts kreeg in 1880 in opdracht van de bankier J. Vermeer Gzn. aan de zijde van het Grote Kerkhof een nieuwe voorgevel aangemeten, een trapgevel in neorenaissancestijl, ontworpen door de latere rijksbouwmeester W.V. Metzelaar. In een van de zandstenen blokken zijn de woorden DEVS AVXIT (God vermeerdert, zie afb. p.13) gebeiteld: een passend motto op het huis van een bankier; in de volksmond werd het 'Vermeer vermeerdert'. Het interieur werd gemoderniseerd, met behoud van enkele oudere elementen. In 1895 werd tegelijk met Grote Kerkhof 7/8 ook nummer 9-links gesloopt. Het werd aangekocht door Vermeer, en de architect G. te Riele ontwierp links van de al bestaande trapgevel van drie vensters breed een smallere gevel van twee vensterassen. Achter dit nieuwe front werd

Foto Bureau Bouwwerk

Voorkamer Grote Kerkhof 9-links in neogotische stijl

een voorkamer ingericht met een schoorsteenmantel en lambriseringen in neogotische stijl. In 1903 werd het achterhuis van nummer 9-rechts aanzienlijk ingekort en kreeg het huis in grote trekken het aanzien dat tot de recente restauratie gehandhaafd zou blijven.

Decoraties van ca. 1780

In Grote Kerkhof 9-rechts zijn bij de verbouwing van 1895 belangrijke elementen uit de late achttiende eeuw bewaard gebleven. W.C. Metzelaar integreerde de vier behangschilderingen op de zijmuren van de voorkamer in de toen moderne decoratie van houten omlijstingen en lambriseringen, veloursbehang en een gestuukt plafond met geprefabriceerde stucornamenten. De schilderijen kunnen ca. 1780 gedateerd worden, zowel op grond van de voorstelling als van de stijl. Eveneens uit het eind van de achttiende eeuw is het trappenhuis met zijn classicistische balusters en de 'klauw' die aan de leuning is gezet.

Middeleeuwen

De nummers 7/8 en 9-links maakten oorspronkelijk deel uit van één middeleeuws huis met het dak evenwijdig aan de straat, een verdieping hoger dan de aangrenzende (zie pag. 11) Latijnse School. Het is nog te zien op een prent van Jan de Beijer uit 1447. De negentiende-eeuwse nieuwbouw staat op middeleeuwse funderingen.

Bij alle verbouwingen zijn in het hele complex enkele middeleeuwse zijmuren en keldergewelven bewaard gebleven. Onder nummer 9-rechts bevindt zich aan de straat een kelder met troggewelven en gordelboogjes, het bekende Deventer type van de vijftiende of vroege zestiende eeuw. In de linkerzijmuur zitten nog twee kaarsnissen uit de veertiende eeuw. De gewelven zijn dus jonger dan de muren. In die tijd waren kelders alleen toegankelijk vanaf de straatzijde, dus het is duidelijk dat de oorspronkelijke keldertrap is verdwenen. Achter de kelder aan de voorkant van het huis bevindt zich een kleinere ruimte; de lengte is iets gedraaid ten opzichte van die van de grote: mogelijk de kelder van een nog oudere achterkamer. Een derde kelder, onder het achterhuis van 9-links, is misschien jonger.

Archeologen hadden aan deze kant van het Grote Kerkhof bij eerder onderzoek al sporen van bewoning gevonden uit de vroege middeleeuwen, bijvoorbeeld op nummer 10-11 een haardplaat uit de negende of tiende eeuw, de tijd van de Karolingen en de Vikingen. Op nummer 7-9 zijn nu ook keramiekscherven aangetroffen uit de tweede helft van de negende tot eind elfde eeuw. Een voorraadkuil met verkoolde graankorrels op de plaats van de liftkoker wijst zelfs al op menselijke aanwezigheid in de vroege tot middenijzertijd, ca. 600-400 v. Chr., op deze middelste rivierduin aan de IJssel. Terecht is dit complex nu dus een rijksmonument.

Foto Bureau Bouwwerk

Kelder met kaarsnissen uit de veertiende eeuw

De restauratie, 2009-2013

Het rijksmonument Grote Kerkhof 9 en het gemeentelijk monument Grote Kerkhof 7/8 zijn van 2009 tot 2013 gerestaureerd in opdracht van de NV Bergkwartier. De renovatie is uitgevoerd naar ontwerp van Kreek Architecten BV (ir. J. Peters). Bij de restauratie en afwerking zijn de keuzes bepaald door de bouwhistorische waardestelling van Bureau Bouwwerk en de nieuwe functie van een chique hotel. De nog bestaande delen van middeleeuwse muren, de kelders uit de vijftiende en zestiende eeuw en mogelijk nog vroeger en later zijn uiteraard gehandhaafd. De beoogde hotel-eigenaar, voormalig antiquair Wim van Dijk, ontwierp zelf vloerkleden en wanddecoratie en spaarde kosten noch moeite om het hotel in te richten met bijpassende antieke voorwerpen en nieuwe materialen. Het resultaat is een complex met een grote afwisseling en een bijzondere historische uitstraling. Geen kamer is aan een andere gelijk. Het meest spectaculair is de ornamentiek in het interieur van nummer 9, niet voor niets een rijksmonument. Overeenkomstig het advies van Bert Jonker is de balkonkamer op nummer 9-rechts, de salon, in kleur en vorm gereconstrueerd. Van de voorkamer van nummer 9-links zijn de neogotische elementen behouden. In dit opvallende vertrek is de receptie van het hotel ondergebracht. De kleuren van de wanden zijn niet authentiek, maar passen stilistisch goed bij de periode. In de achterkamer van nummer 9-rechts – waar nu de bar is te vinden – is de fraaie schouw van Metzelaar bewaard gebleven en is de aankleding in stijl aangepast. Op de schoorsteenmantel staan nu bijvoor-

beeld obelisk zoals die ook voorkomen op de behangselschilderingen in de voorkamer. Deze laatste is zo goed mogelijk teruggebracht in de stijl van 1895. Het oorspronkelijke veloursbehang is verwijderd en gaat nu naar de collectie van de Stichting Historische Schilderingen en Behangsels. Het is vervangen door vrijwel identieke stof, die in deze kamer ook gebruikt is voor de gordijnen aan de kant van het Grote Kerkhof.

Op de plek waar in 1903 het achterste gedeelte van nummer 9-rechts was af-

gebroken, is nu een nieuwe serre gebouwd. Ook hier is een stijlkamer van gemaakt, de vogelkamer, met onder andere schitterende ornamenten in de vorm van papegaaien.

Met onze hartelijke dank aan Bert Jonker voor zijn toelichting bij zijn restauratiewerk aan Grote Kerkhof 9 en aan André Dreteler voor het beschikbaar stellen van zijn documentatie.

Bronnen:

W. Bloemink en A. Hemmes (Bureau Bouwwerk), *Grote Kerkhof 7/8 en 9 te Deventer. Bouwhistorische verkenning en waardestelling* (Holten/Utrecht, concept 27-4-2009); H.C. Jonker, *Grote Kerkhof 9. Voortgangsbericht restauratie stijlkamer* (Zwolle 2012); E. Eimerman en R. Cappers, *Verkoold graan uit de ijzertijd en een middeleeuws ophogingspakket. Archeologisch onderzoek bij de renovatie van hotel Vermeer aan de Grote Kerkhof 7-9, Interne rapportages Archeologie Deventer 60* (2013)

Herman Vrieling

De schilderijen uit de achttiende eeuw

Het onderzoek en restauratiewerk van de heer Bert Jonker, restaurator en kleuronderzoeker van historische panden, bracht een aantal interessante zaken aan het licht. De horizon van de schilderijen op de rechterwand ligt hoger dan die op de tegenoverliggende muur. Ze zijn op linnen geschilderd, en dus afneembaar, de twee andere zijn op de stuc aangebracht. We kunnen dus aannemen dat ze oorspronkelijk lager hebben gehangen en door Metzelaar hoger zijn geplaatst, misschien ter wille van de inrichting van de kamer, bijvoorbeeld om stoelen met een hoge rugleuning tegen de wand te kunnen plaatsen. Een tweede opvallend punt is dat de doeken aan de bovenkant scharnieren hadden. Ze konden dus omhoog gedraaid worden om de ruimte erachter schoon te maken. Een derde ontdekking was dat Metzelaar de schilderijen iets kleiner had gemaakt door nieuwe omlijstingen. De schildering boven de deur naar de gang was juist verbreed: oorspronkelijk moet de deur dus smaller geweest zijn. Jonker heeft dit opgelost door aan weerszijden van de schildering stroken in een effen kleur te schilderen, als een soort toneelgordijnen.

De datering omstreeks 1780 is gebaseerd op stijl en iconografie. Na 1770 worden de fantasielandschappen minder luchtig, er worden geleidelijk meer Hollandse elementen opgenomen, en de kleuren worden donkerder. Ze kunnen niet met een bekende werkplaats in verband worden gebracht. Als we nauwkeuriger kijken naar details, blijkt er een aanzienlijk kwaliteitsverschil in het schilderwerk. Blijkbaar is hier een kunstenaar met minder bedreven assistenten aan het werk geweest.

De restauratie was geen eenvoudige opgave. De schilderijen waren zwaar beschadigd en hele stukken moesten opnieuw worden ingevuld. Op de gestuukte wand konden de niveauverschillen bij de scheuren niet meer ongedaan gemaakt worden. De bijgewerkte delen zijn door de heer Jonker zo geschilderd dat ze als restauratie herkenbaar blijven, maar niet op een storende manier.

Anoniem, Landschap met een uitspanning; behangselschildering ca. 1780

Foto Bert Jonker

Foto Bert Jonker

Anoniem, Amor met boog; schildering boven de deur van de voorkamer, ca. 1780

Donateursavond

Verslag donateursavond op 8 april 2014

Ten huize van de immer gastvrije familie Wigboldus werd op 8 april de jaarlijkse donateursavond gehouden. Er waren een kleine dertig aanwezigen.

it jaar werd de lezing verzorgd door ir. F.M. (Frank) van Unen. Hij is sinds vijftien jaar woonachtig in Deventer, is secretaris en lid van de Deventer Planadviesraad (PAR) en sinds 1999 adviseur ruimtelijke kwaliteit bij Het Oversticht in Zwolle. Beide instanties kwamen in zijn verhaal aan bod. Ook is hij actief bij Architectuurcentrum Rondeel.

De PAR

Eerst vertelde Van Unen over de PAR. De raad is een soort stedelijke welstandscommissie en de leden worden dan ook door de gemeenteraad benoemd. Het Oversticht verzorgt voor de gemeente Deventer de diensten van de Planadviesraad en het secretariaat daarvan. Alle ingrijpende bouwplannen moeten de PAR passeren. Een ander aandachtsveld van de PAR, het reclamebeleid in Deventer, is op 10 mei 2011 door de gemeente vastgelegd, behalve voor de Deventer binnenstad, want daarvoor is het beleidsplan *Kwaliteit voor ogen* uit 1998 vigerend. Al jaren geeft de PAR met betrekking tot monumenten en reclamebeleid geen vrijblijvende aan-

bevelingen, maar bindende adviezen. Dit is ooit wettelijk zo geregeld. In die zin kan de Stichting Oud Deventer veel gemakkelijker opereren; zij kan immers eigen initiatieven nemen (zoals brieven schrijven) en ongevraagde adviezen indienen. Zo vullen PAR en SOD elkaar mooi aan.

De adviezen die de gemeentelijke Commissie Monumenten (ooit opgericht door de SOD) geeft, zijn daarentegen niet bindend: de gemeente kan ze desgewenst terzijde leggen. Een hartenkreet van Van Unen was dat veel waardevol erfgoed wordt bedreigd doordat gemeentelijke welstandscommissies nu niet langer verplicht zijn en daardoor dreigen te verdwijnen, terwijl tegelijkertijd gemeentes naar eigen inzicht op hun cultureel erfgoed sterk bezuinigen. Dit geldt ook voor nieuwe architectuur: wie beschermt markante moderne bouwkunst? Maar intussen maakt de rijksoverheid goede sier met oude kunst en monumenten. Hij illustreerde dit met de bekende foto van premier Rutte met de Amerikaanse president Obama handen schuddend voor *De Nachtwacht* van Rembrandt.

Het Oversticht

Vervolgens ging Van Unen in op Het Oversticht, dat in 1925 is opgericht om in Overijssel de ruimtelijke kwaliteit te bevorderen en het ruimtelijk erfgoed in stand te houden. Hierbij gaat het om de cultuurhistorische waarden en landschappelijke kwaliteit van gebouwen en erven, dus vooral in het landelijke gebied. Tevens heeft Het Oversticht de provinciale archeoloog (die werkzaam is op het Provinciaal Depot in Deventer) in dienst. Het Oversticht vormt géén formeel onderdeel van de provincie; men werkt tegenwoordig ook

Huis Nieuw Rande in Diepenveen, het buiten van de Deventer gouverneur-generaal van Nederlands-Indië, Duymaer van Twist (oude ansichtkaart)

incidenteel voor en in andere provincies. Er werken zo'n 35 mensen, die worden betaald door de opdrachtgevers. Vandaar dat acquisitie van belang is.

Het Oversticht geeft adviezen aan provincies, gemeenten, waterschappen, stichtingen en particulieren. In het verleden toetste men na de ontwerpfase, maar dan bestond het risico dat het hele ontwerp overnieuw gemaakt moest worden. Daarom geeft Het Oversticht tegenwoordig liever adviezen in een eerder stadium, in de fase waarin de plannen gemaakt worden. Het Oversticht gaat dan als het ware naast de opdrachtgever staan, vraagt naar diens ambitie bij nieuw- of verbouw en probeert zo tot een beleidsplan te komen, waarop een ontwerp gebaseerd kan worden. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij Huis Nieuw Rande en het bijbehorende park. Soms bepaalt Het Oversticht ook welke onderdelen van een gebouw zo waardevol zijn dat ze behouden moeten blijven (een zogeheten waardestelling; onderdeel van een bouwhistorisch onderzoek waarin de monumentwaarde inzichtelijk wordt gemaakt en wordt beargumenteerd), bijvoorbeeld voor het postkantoor aan de Neude in Utrecht dat aanvankelijk tot een hotel getransformeerd zou worden, maar nu aangewezen is als de nieuwe huisvesting van de Utrechtse openbare bibliotheek.

Een algemeen beleid voor karakteristieke panden is er nog niet; dit is een punt van aandacht.

Om de duurzaamheid van monumenten te vergroten voert Het Oversticht ook technische inspecties uit om bijvoorbeeld te controleren of bij restauraties de juiste materialen zijn gebruikt. Verder brengt Het Oversticht publicaties uit.

Discussie

Na deze voordracht ontstond een levendige gedachtenwisseling, wat nadrukkelijk de bedoeling was van de heer Van Unen. Er waren de nodige vragen, onder meer in hoeverre de status van beschermd stads- (of dorps)gezicht waarborgen biedt voor panden die er deel van uitmaken. Het antwoord was dat deze eventueel gesloopt mogen worden.

Ook de status van gemeentelijk monument biedt geen garantie; de gemeente kan als haar dat beter uitkomt, een monument van de gemeentelijke lijst halen om dan tot sloop over te kunnen gaan. Dit lot trof bijvoorbeeld de poort in de Driebergenbuurt, (zie *Nieuwsbrief* 12, oktober 2000).

Een andere vraag betrof de beide windmolens bij Epse. Het probleem daarbij was dat het bestemmingsplan al was vastgesteld en dat de PAR toen niet meer kon ingrijpen.

De SOD

Na de pauze gaf voorzitter Bert Renkema een kort relaas van de SOD. Op dit moment heeft de SOD precies tweehonderd donateurs. Er zijn twaalf bestuursleden; een bescheiden uitbreiding van dit aantal is gewenst.

De jury van de Harry Rademakerprijs is bekend en gaat binnenkort met haar werkzaamheden beginnen. Deze prijs zal eind 2014 voor de eerste keer worden uitgereikt.

Met uitgaven zoals het interbellumboek beoogt de SOD meer inzicht te verschaffen in de betekenis van (potentiële) monumenten. De monumentenstatus is aangevraagd voor het landhoofd van de Schipbrug, Nieuw Rollocate en de Ten Zijthoffpanden.

De Stichting Oud Deventer vindt het van groot belang om al in een vroegtijdig stadium haar stem te laten horen. Daarom is de SOD nu al, samen met de SIED en Heemschut, bezig met het Sluiscomplex, voordat daar een nieuw bestemmingsplan van kracht wordt. Een ander aandachtspunt is de herbestemming van de vele leegstaande en leegkomende kantoren en winkels.

Ook hierna was er nog gelegenheid om van gedachten te wisselen, onder het genot van een glas wijn of een sapje.

Catherine Bolkestein

Het archeologisch depot in de Raambuurt, aan de Bergpoortstraat

Wilt u ons steunen?

Word donateur. U steunt daarmee onze inspanningen om het gebouwde culturele erfgoed binnen de stad Deventer te behouden. U kunt zich per brief of per e-mail aanmelden bij het redactieadres of bij het secretariaat (zie rechterkolom).

De *Nieuwsbrief Oud Deventer* wordt toegezonden aan beleidsmakers, ambtenaren en donateurs van de SOD.

Penningmeester

Donaties kunnen worden overgemaakt op rekening NL 65 ABNA 063.16.63.002 t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer.

Secretariaat SOD

N. Osinga
Prof. Eijkmanstraat 17
7415 EK Deventer
Telefoon 0570-623139
E-mail: secretariaat@oud-deventer.nl

Redactieadres

H. Vrielink
Loomanstraat 20
7416 BS Deventer
E-mail: redactie@oud-deventer.nl

Bezoek onze website

Breng een bezoek aan de vernieuwde website van de Stichting Oud Deventer!
www.oud-deventer.nl

Advertentie

Corps 9 geeft graag mooi verzorgde boeken uit. Over het algemeen zijn dit boeken die betrekking hebben op de historie van Deventer. Heeft u een mooi onderwerp en wilt u publiceren? Neem contact op met Pieter Ellens, telefoon 0570-617509

www.corps9.nl

Colofon

De Stichting Oud Deventer komt sinds 1948 op voor het gebouwde culturele erfgoed binnen de gemeente Deventer. Wij blijven ook na 66 jaar actief voor onze stad. Dankzij onze inzet is een aantal monumenten behouden gebleven.

Vanaf 1996 verschijnt twee maal per jaar onze *Nieuwsbrief*. Wie deze wil ontvangen, kan zich opgeven als donateur van de SOD bij het redactieadres of bij de secretaris.

Voor de inhoud van artikelen van redactieleden is de redactie als geheel verantwoordelijk. Ingezonden brieven zijn welkom; de redactie behoudt zich het recht voor ze in te korten en de inhoud is voor rekening van de auteur.

Redactie	Catherine Bolkestein, Neelco Osinga, Ria de Oude-de Wolf, Herman Vrielink
Fotografie	De foto's zijn gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld
Vormgeving	Allison grafische vormgeving, Deventer
Druk	Ovimex, Deventer

ISSN 1872-7735

